

Zánik Židovské obce v Českých Budějovicích ve 20. století, ÚVOD

V roce 1341 český král Jan Lucemburský udělil privilegium pro dvě židovské rodiny, na jehož základě se směly usadit v Českých Budějovicích. Od tohoto roku je datována historie židovského obyvatelstva ve městě.

Jan Lucemburský (vládl 1310 – 1346)

Po smrti Václava III. (1306) trvaly roky boje o trůn v Čechách - Zástupci české šlechty, církve a měst nabídli korunu cizinci – Janu Lucemburskému - Vzal si za manželku dceru Václava II. Elišku - pobýval většinou mimo Čechy, česky neuměl (turnaje, války), výborný válečník

Postupné rozšiřování židovské obce bylo zastaveno v roce 1505. Několik Židů bylo tehdy obviněno z vraždy křesťanského chlapce. Obvinění se nikdy neprokázala, přesto vydal český král Vladislav II. majestát, na jehož základě byli českobudějovičtí Židé navždy vypovězeni z města. Podobně jako v jiných evropských městech následovaly i zde kruté protizidovské pogromy, dvacet zdejších Židů bylo popraveno.

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Úkoly:

- 1) Židé byli popraveni na tehdejším budějovickém náměstí. Popiš hlavní rozdíly podoby náměstí oproti současnému stavu:
 - 2) **Která listina přiznávala českému panovníkovi dědičný královský titul?**
 - a) Magna charta libertatum
 - b) Zlatá bula sicilská
 - c) Zlatá bula Karlova
 - 3) **Za které panovníka byly k českému státu připojeny rakouské země?**
 - a) Za Jana Lucemburského
 - b) Za Přemysla Otakara II.
 - c) Za Karla IV.
- 5) Jak si počínal tento panovník?**

Novodobá historie Židů začíná až revolučním rokem 1848, kdy bylo nařízení o vypovězení Židů z města zrušeno. Židovská obec se začala rychle rozvíjet, v roce 1867 byl nově založen židovský hřbitov na okraji Č. Budějovic (dnešní ulice Pekárenská). Před rokem 1867 se pohřbívalo na židovském hřbitově v Hluboké nad Vltavou.

Nejvýznamnějším počinem českobudějovické židovské obce byla impozantní stavba synagogy, která se nacházela téměř v centru města.

Synagoga byla vybudována v letech 1885-1888 v novogotickém slohu a patřila k nejhodnotnějším synagogálním architektonickým stavbám v Evropě. Vedle známé Černé věže tvořila další významnou dominantu města

Zánik židovské obce v Českých Budějovicích v roce 1942

Hitlerova cesta k moci v nacistickém Německu v roce 1933 předznamenala v dalších letech rychlý zánik židovských obcí po celé Evropě.

15. března 1939 obsadili nacisté i město České Budějovice, na věž českobudějovické radnice byl jako symbol nadvlády umístěn znak hákového kříže a Židé ve městě byli velice rychle vyřazováni ze všech oblastí veřejného života.

Popiš proměnu českobudějovického náměstí obsazení města Němci

Kdy bylo město obsazeno?

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Sonderausgabe

Budweiser Zeitung

Donnerstag, den 16. März 1939

„Für Wahrheit, Recht und deutsche Tüchtigkeit!“

• Erscheint zweimal wöchentlich •

Donnerstag, den 16. März 1939

Wir sind frei!

Ein deutsches Wunder ist wieder geschehen und dieses neue Wunder hat abermals unser Führer Adolf Hitler vollbracht. Die Weltgeschichte hat eine neue geschichtliche Wendung unseres Führers, des deutschen Reichsführers, zu verzeichnen. Die Tschechi hat zu beenden aufgehört, das Gebiet Böhmens, Mährens und Schlesiens ist deutsches Hoheitsgebiet geworden. Wir Deutschen, die wir bisher noch auf Befehl des Führers in der bisherigen Tschechi anwesend waren, sind nun frei von der schwer drückenden Anwesenheit geworden, die wir 20 Jahre hindurch erdulden mußten. Wir sind Bürger des Großdeutschen Reiches geworden.

Am 15. März haben auf Befehl des Führers deutsche Truppen das Gebiet der ehemaligen Tschechi besetzt und so konnten auch wir Deutschen von Dabwitz und Umgebung deutsche Brüder, die im deutschen Waffenrocke zu uns kamen, aus freudigen deutschen Herzen begrüßen. Das, was

wie zum großen Deutschen Reich, unser große Not hat ein Ende gefunden. Wir sind frei und das danken wir unserem Führer Adolf Hitler!

entgehen.

Unserem Führer und Befreier gebeten wir Deutschen der Budweiser Sprachinsel unerschütterliche Treue, wie

Führer hat auch aus Budweiser Deutsche beim ins Reich geholt. Nach können wir es kaum fassen, daß dies alles Wirklichkeit ist, daß die 20 Jahre deutscher Leidenszeit für uns ein Ende gefunden haben. Wir haben durch die Eingliederung ins Großdeutsche Reich nun ebenfalls vollen Anteil an dem gewaltigen Aufschwung des Führers, das allen Arbeit und Brot bringt.

Nun, da wir dem Großdeutschen Reich angehören, erwacht uns die ehrende Pflicht, mit dem Einsatz aller Kräfte uns in den Dienst des Führers zu stellen und in der deutschen Volksgemeinschaft unsere Aufgabe zu erfüllen.

Unser Schicksal ist für immer und ewig mit dem Schicksal des Großdeutschen Reiches verbunden und wir gehen mit ihm unter unserem Führer Adolf Hitler ziner glück- und sieghaften Zukunft

Jak se jmenuovaly nejznámější německé noviny, které vycházely v jihočeském regionu?

Pokus se přečíst a přeložit nadpis článku

Co mohlo být obsahem tohoto článku?

Co znamená pojem „Sonderausgabe“? Slyšel jsi někdy pojem „Sonderbehandlung“?

Jaký symbol je dnes na vrcholu českobudějovické radnice?

Co se pravděpodobně událo v Českých Budějovicích a bylo zachyceno na této fotografii?

Kdy se tato událost mohla stát?

Rozkazem nacistického starosty města Friedricha Davida byla 5. července 1942 českobudějovická synagoga vyhozena do povětří. Cihlové zdi ze schwarzenberské cihelny ve Zlivi odolaly silnému výbuchu natolik, že trosky bylo třeba následně rozebírat ručně.

Zničení synagogy představovalo i faktický zánik židovské obce v Českých Budějovicích ve 20. století. Ze synagogy se zachovaly pouze fragmenty cihel, barevných glazovaných tašek ze střechy a vitráží oken, které jsou uloženy ve sbírkách Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

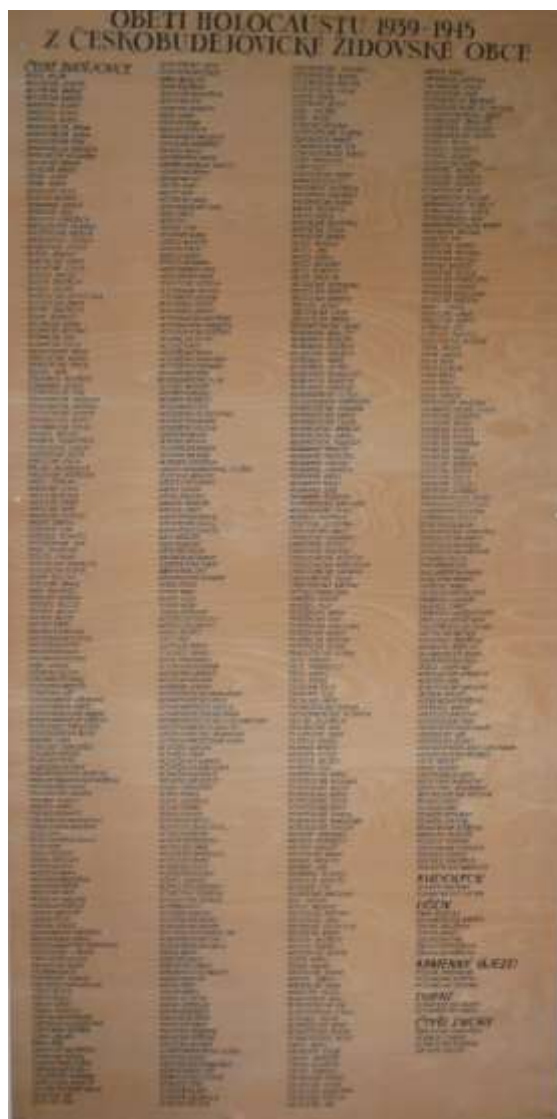

Co znamenal tento symbol?

18. dubna 1942 byl z českobudějovického vlakového nádraží vypraven transport 909 židovských obětí holocaustu. Transport nesl označení AkB, nejmladším v něm byl Jiří Lederer, kterému byl rok a tři měsíce... Naprostá většina z tohoto transportu, celkem 881 osob, zahynula v koncentračních táborech Terezín, Dachau a ve vyhlazovacích táborech Osvětim, Treblinka, které nacisté v Polsku během II. světové války vybudovali.

Na příkaz českobudějovického gestapa vyhotovili členové českobudějovické pobočky Židovské rady starších v Praze soupis židovských obyvatel na Českobudějovicku. Tento tzv. Budweiser – Namen – Index museli ve čtyřech vyhotoveních předat německým úřadům. Pracovníkům Židovské náboženské obce se však podařilo tajně pořídit o jeden exemplář navíc, který dodnes slouží jako nejcennější pramen pro zkoumání osudů odvečených a zavražděných židovských občanů Českobudějovicka. Tento soupis je autentickým dokladem o důsledném a plánovitém vyhlazování příslušníků židovského etnika. Tragickým faktem je skutečnost, že v době jeho pořízení v červnu 1944 již většina osob z tohoto seznamu nežila.

Nejzrůdnějších rozměrů dosáhla likvidace židovské menšiny v sousedním Polsku, kde nacisté vyvraždili milióny Židů a dalších nevinných obětí zvrácené rasové ideologie.

Pracovní list:

Pronásledování židovského obyvatelstva v Protektorátu Čechy a Morava (v Českých Budějovicích)

Po obsazení Českých Budějovic 15. 3. 1939 začaly okamžitě německé úřady pronásledovat vlastenecké a židovské obyvatele.

Popiš tento obrázek

Jaký byl symbol nacistického pozdravu a kdo takto zdravil v Českých Budějovicích?

Policejní ředitelství v Čes. Budějovicích.

Čj.: 1935/23 pres.

Dne 4. září 1939.

Vyhláška.

Na základě článku 3. (odst. 1.) zákona ze dne 14. července 1937 č. 125 Sb. z. a n. nařízují z důvodů zachování veřejného pořádku a klidu a za účelem jednotného provádění již dříve vydaných a dobrovolnou kázní a rozhodnutí veřejného občanstva uplatňovaných opatření, pro obvod policejního ředitelství v Českých Budějovicích toto:

I.
Osobám židovského původu zakazuje se okamžitou písemnou návštěvou těchto veřejných místností, resp. hostinců: Německý dům, kavárna Savoy, kavárna Central, kavárna a bar Corso, Avion, Imperial, restaurace a kavárna Beseda, Věšbucht, Busta, Jirákov dům, hotel „Slunná“, hotel a bufet „U Zvezny“, vinárna a značkárna „Häfflinger“, vše v Českých Budějovicích.

Policejní ředitelství v Č. Budějovicích si vyhrazuje právo i resp. doplnit seznam podniků, do nichž jest vstup lidem zakázán. O tom budou majitelé těchto podniků uvědomeni zvláštními výměry.

Majitelé (nájemci) těchto hostinských zařízení jsou povinni svoje lokály opatřit na nápadných místech a vchodu a v místnostech smetutých tabulkami s nápisem: „Juden Eintritt verboten“ – „Lidům vstup zakázán“.

Majitelům ostatních podniků se ponechává na vůli, aby svoje podniky stejným způsobem označili. V případě, že tak učiní, platí pro ně stejná ustanovení, jako pro výše uvedená podniky.

II.
Majitelé hostinců a podniků, kteří nejsou povinni svoje podniky označiti způsobem v odstavci I. předepsaným ukládám, aby při návštěvách židovského původu vyhradili zvláštní místnost. V žádném případě není přípustno, aby židé spolu s občany arabského původu prodlévali v této hostinské místnosti. V případě, že si majitel podniku přeje, aby jeho podnik byl navštěvován vyhradně židy jest povinen, umístiti na nápadném místě nápis „Jüdisches Geschäft (Unternehmen) – židovský obchod (podnik)“.

III.
Zakazuje lidům vstup do všech veřejně přístupných plováren, koupališť, lázní a podobných zařízení v obvodu policejního ředitelství v Čes. Budějovicích. Majitelé, resp. nájemci těchto zařízení jsou povinni tuto okolnost na nápadných místech nápis „Juden Eintritt verboten – židům vstup zakázán“ označiti.

IV.
Všechni majitelé, resp. odpovědní vedoucí židovských podniků, jakož i obchodů, kaváren, dále lékárn, advokátů a pod. jsou povinni označiti svoje podniky, nebo místnosti, kde provozují podnik na nápadném místě nápisem „Jüdisches Unternehmen – židovský podnik“, „Jüdisches Geschäft – židovský obchod“, „Jüdischer Arzt – židovský lékař“, nebo „Jüdischer Advokat“ – „židovský advokát“.

V.
Židům se zakazuje vstup do městského divadla, do městské čítárny a knihovny v Českých Budějovicích, jaksi i do všech občanských podniků. V divadelní budově a v městské čítárně a knihovně umístí městská obec Č. Budějovice nápis: „Juden Eintritt verboten – lidům vstup zakázán“. Především divadelních představení jsou povinni tyto nápisy umístiti u pokladny a na všech nápadných místech. Majitelům jednotlivých produkčních ložnic, nebo jiných zábavných podniků, dále majitelům občanských čítarek, knihoven a pod. se ponechává na vůli, označiti svoje podniky stejným způsobem. V tom případě platí pro ně ustanovení této vyhlášky. Policejní ředitelství si vyhrazuje právo i resp. doplnit seznam podniků, do nichž jest vstup lidem zakázán.

Kdy začala II. světová válka?

Jak začala II. světová válka?

Pokus se okomentovat jednotlivá ustanovení policejní vyhlášky z září 1939 v Českých Budějovicích

2.) Správa elektrické pouliční dráhy v Č. Budějovicích (odpovědný správce) jest povinna opatřiti všechny motorové vozy na dobře viditelných místech nápisy "Juden Eintritt verboten" - "Židům vstup zakázán", přední plošiny a vnitřek vlečných vozů témitéž nápisy a zadní plošiny vlečných vozů nápisem "Nur für Juden - Personen arischer Abstammung der Aufenthalt verboten" - "Jen pro židy - osobám arijského původu pobyt zakázán.

Čís. jedn. 1792/72 pres.
Dne 12. září 1940.

V Y H L Á Š K A.

Na základě čl. 2 a 3 zák. ze dne 14./7.1927 č. 125 Sb. z. a n. nařizují s okamžitou platností toto :

1.) Židé (viz § 6 nařízení Reichsprotektora in Böhmen und Mähren ze dne 21./6.1939 o židovském majetku) nesmějí používat elektrické pouliční dráhy v Č. Budějovicích. Jenom v případě, že vlak má kromě motorového vozu také vlečný vůz, smějí použít židé k dopravě zadní plošinu tohoto vozu. V tomto případě jest však osobám arijského původu zakázáno zdržovati se na zadní plošině vlečného vozu.

Pokus se přečíst výše uvedenou adresu v Českých Budějovicích

O jakou organizaci se jednalo?

Najdi na internetu informace k Horstu Wesselovi

Deutsche Schulkinder be-
grüßen jubelnd die Soldaten
des Führers.

Pokus se přečíst titulek z německých budějovických novin

Súčtování se Židy musí být důkladné

Poslední dny znovu ukázaly, jak úzká byla souvislost demokracií s bolševismem a jak v pozadí těchto režimů hráli rozhodující roli Židé. Právě nyní, kdy Německo svými vítězstvími na východě drtí bolševicko-židovský systém, strhl se huronský pokřik u západních Židů, kteří se namáhají o vytvoření poslední a již předem naprosto k zániku odsouzené židovské fronty.

Právě pro tuto židovskou drzost a poslední křečovitě jejich skřeky bylo připomenuto významné Vůdcovo svolání z 30. ledna 1939: »Kdyby se mezinárodnímu finančnímu Židovstvu v Evropě a mimo ni podařilo znovu uvrhnouti národy do světové války, pak výsledkem nebude zboljševisování země a tím i vítězství židovstva, nýbrž zničení židovské rasy v Evropě.« Židé prostě přecenili své síly a moc mezinárodního kapitálu. Nyní vidí, že Německá říše je neporazitelná a že válka je pro židozvednáře již rozhod-

nuta a prohrána a proto se alespoň snaží svůj zasloužený konec oddálit. Prodlužují proto krvavý zápas, ovšem na útraty cizích, zotročených národů. Ale Evropa si se Židy už smí poradit. Rumunsko se zbavuje židovských upírů velmi energicky a odpověď generála Antonescu vrchnímu Židovi Fildermannovi našla plný souhlas v rumunském národě. Slovensko účtuje se Židy velmi ostře a vypovídá je ze svého hlavního města.

Také u nás jsou všechna protižidovská opatření vítána a je v nich spatřován boj za očistu národa. Jsou vydávána ještě poslední varování arijeům, aby se chránili pomáhati židovskému kšeftaření, když tito chytráci při nuceném opouštění našich zemí chtějí schovávat drahocenné věci »pro pozdější lepší dobu«.

Chraňme se všichni těchto hvězdou poznamenaných parazitů a přispějme k důkladnému súčtování s nimi do posledního písmene.

Rasistické protižidovské články musely být v českém protektorátním tisku téměř denně

O našich životech rozhodoval pohyb Mengeleho prstu

PAVEL KROUPA

České Budějovice – Prožila krásné dětství, které však nemělo dlouhého trvání. Paní Hana Tvrská (81) z Českých Budějovic je jedno z dětí, které přežilo hrůzy koncentračního tábora v Osvětimi a vyhlazovacího tábora Bergen Belsen.

Narodila se v židovské rodině v Protivíně v roce 1928. V dubnu 1942 odcestovala s malým kufříkem transportem do Terezína. „Starali jsme se o zaplevevná místa v okolí, na kterých jsme pro Němce pěstovali zeleninu,“ vzpomíná paní Hana na svůj pobyt v Terezíně. Byla zde pohromadě se svými rodiči a dalšími příbuznými. „Konec války jsem se však dožila jen já a maminka. Šedesát sedm lidí z nejbližšího příbuzenstva hrůzy koncentračního tábora nepřežilo.“ říká. Její tatínek zemřel v Osvětimi na tuber-

kulózu a celkové vyčerpaní v dubnu 1944. Bylo to právě v den matčiných narozenin.

V prosinci 1943 odcestovala transportem v dobytých vagoncích do Osvětimi. „V životě jsem nezažila větší hrůzu, než když jsme přijeli do Osvětimi.“ vzpomíná paní Hana. Zmatené lidi, vyčerpané několikadenní cestou, čekali na příjezdové rampě agresivní a podnapilí příslušníci SS se psy. Ihned po příjezdu provedli oseset selekci. O životě či smrti židovských vězňů přitom tehdy často rozhodoval pouze náhodný pohyb rukou důstojníka doprava či doleva.

V červnu 1944 se paní Hana setkala s Andělem smrti, německým lékařem Josefem Mengelem, který prováděl selekci mezi dětmi. „Museli jsme kolem něj behat nazí a

maminka mi řekla, abych co nejvíce vypnulá prsa,“ vzpomíná na setkání s touto lidskou zrůdou paní Hana.

Některé vzpomínky na Osvětimi jsou stále živé i dnes. „Nejhorší byl pohled na plynové komory s krematoriem, ze kterého stále stoupal černý kouř. Všude byl cítit nasládlý pach spálených těl, kterého se neslo nijak zbavit.“ vrací se paní Hana ve vzpomínkách o desítky let zpátky.

Poté, co začala německá armáda ustupovat z východní fronty, hodila se Němcům každá pracovní síla. Proto se paní Hana společně s dalšími spoluvězni ocitla v Hamburku, kde prováděli odklizecí práce po bombardování. V dubnu 1945 její strastiplná kalvárie pokračuje ve vyhlazovacím táboře Bergen Belsen v Dolním Sasku. „Konec války se blížil a mezi příslušníky SS panoval tehdy zmatek,“ říká paní Hana. Jen díky tomu tato poslední skupina vězňů pobyt v táboře, který byl zamoren tyfem a úplavicí, přežila. Poté, co opustila Ber-

HANA TVRSKÁ. Žena, která jako dítě přežila hrůzy nacistických vyhlazovacích táborů, žije dnes v Č. Budějovicích. Foto: Deník/Pavel Kroupa

gen Belsen, setkala se šťastně se svou maminkou a obě společně odcestovaly do Prahy. Bylo jí 17 let a vážila tehdy 34 kilogramů. Její čtyřicetiletá maminka vážila o pouhé tři kilogramy víc. „Měla jsem za sebou hladových tři a půl let,“

zmiňuje paní Hana. Krátce po válce se vdala a poté se věnovala mateřským povinnostem. Léta plynula, ale vzpomínky zůstávaly. Po mnoha letech našla v sobě odvahu a navštívila Terezín i Osvětimi. „Do Osvětimi se ale už nikdy nevrátím. Vzdala jsem zde pouze poslední hold svému tatínkovi,“ říká rezolutně.

Dnes žije sama, ale má velkou rodinu, která jí dělá radost. Je babičkou pěti vnoučat a sedmi pravnoučat.

Se svým pohnutým životním příběhem vystupuje občas před studenty, pro které často bývá téma koncentračních táborů příliš neuchopitelné. S obavami také sleduje současné dění ve společnosti, která se podle jejích slov radikalizuje. „Takhle to v Německu začínalo také. Hitler byl směšnou figurkou, kterou nikdo nebral vážně, a nakonec zničil životy milionů lidí,“ varuje paní Hana.

Pracovní list: Média doby Protektorátu v Českých Budějovicích

Nacisté v Německu dokázali velice rychle poznat a obratně využít obrovského vlivu médií na veřejné mínění (tehdy především tisk, rozhlas, film). Toto nebezpečí však ukončením války nepominulo a bohužel i v současné době mají zvrácené teze rasové nesnášenlivosti či totalitní režimy své mnohočetné přívržence. Šíření podobných myšlenek moderními multimédii tak může být v dnešní společnosti ještě nebezpečnější.

Která média využíváš nejvíce?

Jaká nebezpečí s sebou přinášejí média současného světa?

Noviny v Protektorátu musely zveřejňovat své články pouze podle „německého světového názoru.“

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

**Hrdinný boj německého lidu
doprovází český národ obdivem.**

Pojďme se podívat blíže na některé články z dobových českobudějovických novin:

Adolf Hitler - tvůrce nové Evropy

Kdykoliv se Vůdce německého národa ujímá slova, celý svět se zatajeným dechem naslouchá projevu muže, v jehož veliké osobnosti je dnes ztělesněna idea, která ovládá od nadvlády liberalismu, Židovstva a nebezpečí bolševismu osvobozený evropský kontinent.

Budweiser Zeitung

Samstag, den 2. September 1939

„Für Wahrheit, Recht und deutsche Tüchtigkeit!“
Erscheint zweimal wöchentlich

Nr. 68 / 78. Jahrgang

Aufruf des Führers an die Wehrmacht

Gewalt gegen Gewalt

Der Führer und Oberste Befehlshaber der Wehrmacht hat folgenden Aufruf an die Wehrmacht erlassen:

An die Wehrmacht! Der polnische Staat hat die von mir erstrebte friedliche Regelung nachbarlicher Beziehungen verweigert. Er hat statt dessen an die Waffen appelliert. Die Deutschen in Polen werden mit blindem Terror verfolgt, von Haus und Hof vertrieben. Eine Reihe von für eine Großmacht unerträglichen Grenzverletzungen beweist, daß die Polen nicht mehr gewillt sind die deutsche Reichsgrenze zu achten.

Um diesem wahnsinnigen Treiben ein Ende zu setzen, bleibt mir kein anderes Mittel mehr übrig, als von heute ab Gewalt gegen Gewalt zu setzen. Die Deutsche Wehrmacht wird den Kampf um deutsche Ehre und deutsches Lebensrecht mit erbitterter harter Entschlossenheit führen. Ich erwarte, daß jeder Soldat eingedenk der ewigen Tradition deutschen Soldatentums seine Pflicht bis zum letzten erfüllen wird. Bleibt Euch in allen Lagen bewußt, daß Ihr der Repräsentant des nationalsozialistischen Großdeutschlands seid. Es lebe unser Volk und unser Reich!

Berlin, den 1. September 1939.

Adolf Hitler

Budweiser Zeitung, (noviny budějovických Němců, které zde vycházely v období 1873 - 2. 5. 1945).
Německo vyhláší 1. září 1939 válku Polsku, začátek II. světové války

Poslední odstavec: „Německý wehrmacht povede boj za německou čest a německé právo na život s rozhořčeně tvrdou rozhodností. Očekávám, že každý voják vykoná při pomýšlení na věčnou tradici německého vojenství svou povinnost až do posledního. Buďte si ve všech situacích vědomi, že jste reprezentanti národněsocialistického Velkého Německa. Ať žije náš národ a naše říše!“

Berlín, 1. září 1939

Adolf Hitler

Der 1. Mai in Budweis

Die Kreisleitung: Vg. Kreisleiter Wehen spricht

Die Formationen sind angeführt

Vg. Kreisleiter Weierhofer spricht

Der NSD.

Links: Die SS. — Rechts: manchet das Essen der NSD

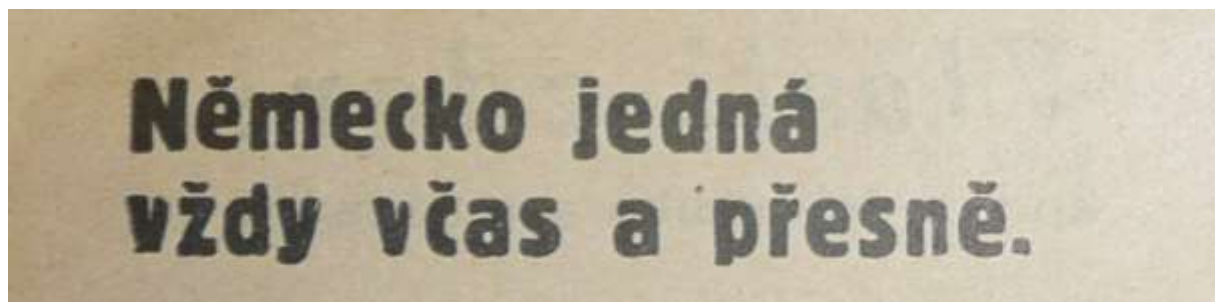
Nacistické oslavy 1. Máje 1939 v Budějovicích (slovo „České“ nesmělo být během německé okupace v názvu města používáno)

Oslavný článek u příležitosti 50. narozenin A. Hitlera z 19. dubna 1939

Kolika let se dožil A. Hitler?

Jak skončil jeho život? Kde zemřel?

Jaké pocity v tobě vzbuzuje výše uvedený titulek novin?

Napiš kratší úvahu na toto téma

Budweiser Zeitung

Mittwoch, den 7. Juni 1939

„Für Wahrheit, Recht und deutsche Tüchtigkeit!“

• Erscheint zweimal wöchentlich •

Nr. 43 / 78. Jahrgang

40.000 marschierten in Budweis

Ein mächtiges und freudiges Bekenntnis zum Großdeutschen Reich

Der erste Kreistag der NSDAP in der alten deutschen Berg- und Kreisstadt Budweis, der als erster Kreistag im Protektoratsgebiete stattfand, ist vorüber. Er wurde zu einem freudigen Bekenntnis zu unserem geliebten Führer, dem Schöpfer des Großdeutschen Reiches, zu einer mächtvollen Beerdigung der Bewegung. Der Kreistag war ein Festtag für uns, wie wir einen solchen noch nie erlebten, und der sich unbegreiflich in die Herzen aller einprägte, die das Glück hatten, ihn miterleben zu dürfen. Der Budweiser Kreistag ist in die Geschichte der Deutschen der Sudowieser Sprachinsel eingegangen. Er hat den Beweis erbracht, daß auch die Deutschen von Sudowies und der deutschen Umgebung sich stolz zu dem Führer Adolf Hitler bekennen, und daß auch hier die Partei geschlossen dazusteht. 40.000 Deutsche fanden sich zu einer überwältigenden Kundgebung zusammen und gelobten aufs neue dem Führer Treue und Gefolgschaft.

Bei der sonntägigen Kundgebung am Adolf Hitler-Platz haben Hauptleiter Gieruber und Staatssekretär H. D. Frank in programmatischen Worten Richtlinien für die Zukunft, die wir unerschrocken wieder geben.

Die Repräsentanten des Reiches sind. Ein jeder von Euch wird für Tschechien oder ihr schädigt deutsches Ansehen, das ist die deutsche Verantwortung, um die kommt keiner herum. Es muß daher jeder Deutsche ein Vorbild sein. Der Deutsche, der eifrig an sich selbst arbeitet, in treuer Pflichtenfüllung seiner hohen Verantwortung bewußt, unerbittlich gerade und tapfer seinen Idealen geht, erweist sich die Achtung und das Vertrauen des christlichen Volkes.

Wir müssen uns aber immer bewußt sein, daß so wie jeder von uns immer und allerwegen Deutschland vertritt, auch umgekehrt heute hinter jedem aufrechten Landsmann auch ein

Oslavy 1. Krajského dne NSDAP (Národněsocialistické strany, hlavní a jediné politické strany nacistického Německa) v Budějovicích ze dne 4. června 1939, 40 000 účastníků

„První Krajský den NSDAP ve starém krajském městě Budějovicích...se stal radostným vyznáním našemu milovanému vůdci, tvůrci Velkoněmecké říše a přehlídkou mocného vojska. Krajský den byl pro nás svátkem, který jsme ještě nikdy nezažili a který se nezapomenutelně vepsal do našich srdcí...Krajský den přispěl k tomu, že se také Němci z budějovické německé jazykové oblasti hrdě přihlásili k praporu Adolfa Hitlera...40 000 Němců se zúčastnilo této úchvatné manifestace a znovu slíbili vůdci A. Hitlerovi svou věrnost a oddanost.“

Pod ochranou velkého národa

Přípravy Německé říše a Italie do druhého období války jsou nejlepším svědectvím, že obě mocnosti jsou rozhodnuty vésti válku až do konce a stále úspěchy vítězí německé branné moci jsou nejlepším důkazem, že konečné zlomení anglické hegemonie jest jisté.

Triumfální návrat Vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera do Berlina byl provázen bouří nadšení německého lidu, které nelze s ničím srovnati. Vítěz nad za nejlepší prohlášovanou francouzskou armádou, vykonal zde porady se zahraničním ministrem spojenecké Italie, hrab. Cianem. Porady státníků

HOTEL „SONNE“

Restaurant - Kaffeehaus - BUDWEIS - Adolf Hitlerplatz

Krajský den NSDAP, náměstí Adolfa Hitlera

O jaké náměstí v dnešních Českých Budějovicích se jedná?

Die volksdeutsche
KOH-I-NOOR BLEISTIFTFABRIK
L. & C. HARDTMUTH
begüßt die Teilnehmer am
KREISTAG DER NSDAP.
HEIL HITLER!

KOH – I – NOOR – stejně jako všechny ostatní podniky ve městě plně podléhal německé okupační moci

Co znamená pozdrav Heil Hitler?

LIST NÁRODNÍHO SOURUČENSTVÍ

Vůdcova výstraha Anglii

V dějinách Říšského sněmu nebylo dosud slavnějšího dne než páteční zasedání. Říšská vláda se dostavila v úplném počtu. Byl přítomen královský italský ministr věcí zahraničních, hrabě Ciano. Přišel celý diplomatický sbor. Téměř všichni poslanci ve stejnojmenných uskupeníh přezemí zasedací síně.

Historická řeč Vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera; velmi pozorně sledovaná všemi přítomnými a často bouřlivě akklamovaná, byla rozšířena rozhlasem po celém světě.

Vůdce a říšský kancléř velkoryse zřehodnil válku od jejího počátku na evropské pevnině. Vhodně připomněl, že po dvanáct let hledal přátelství v první řadě Itálii a v druhé řadě Anglii. Západní mocnosti však nechtěly přispěti spravedlivou revizi versailleské smlouvy. Nechtěly dopřát Německu spravedlivého postavení ve světě. Polský stát, postavený proti Říši, byl v 18 dnech hotov. Po něm přišlo Norsko, Belgie, Holandsko a Francie, neboť Německo předstíhalo po každé a ve všem plány svých nepřátel. Proto mým úmyslem. Avšak jsem si plně vědom toho, že pokračování v tomto boji skončí úplným rozdracením jednoho z obou bojujících. Pan Churchill nechtě si mysl, že to bude Německo. Já vím, že to bude Anglie.

V této hodině považuji jako svou povinnost před svým svědomím ohlásiti se ještě jednou s apélem na rozum také v Anglii. Myslím, že to mohu učiniti, ježto nejspíš na něm jakož přemožený, vyběh jako vítěz, intuívni pouze jasněm rozumu. Nevzdám žádného důvodu, který by mohl utlíti li pokračování v tomto boji. Lituji oběti, které si vyžádá. Také svému vlastnému národu chci bych je uspořiti. Víím, že miliony německých mužů a mladých hoří myšlenkou, moct se konečně vypořádati s nepřitelem, který bez jakéhokoli důvodu nám po druhé vyhlásil válku.

Avšak já také víím, že doma jsou mnohé ženy a matky, které přes nejtvrdší ochotu obětovati i to poslední, proce svým srdcem na tomto posledním vísti.

Pan Churchill nechtě toto moje prohlášení opět odbude politikem, že je to pouze výpěch tožho strachu a mých pochyb nad konečným vítězstvím. Já jsem jak právě v každém případě utěbil svým svědomí tvář v tvář všem, které přijdou.

Vzpomínkou na hrdiny, kteří položili své životy za svobodu a budoucnost německého národa, zakončil Vůdce svou historicky důležitou a významnou řeč.

Návrat Vůdce a říšského kancléře zpět do říšského kancléřství, právě tak jako jeho přjezd, byl triumfální, jasot berlínského obyvatelstva nebral konce.

V oblastech Čech a Moravy byla řeč Vůdce a říšského kancléře bedlivě poslouchána všemi hruby obyvatelstva. Kdo nemohl poslechnouti doma, zářastnil se hromadného poslechu. Na ulicích větších měst stály před ampfony zástupy lidí.

Důvody, uváděné v řeči Vůdce a říšsk. kancléře byly všeobecně uznávány. M. R.

Protektorát Čechy a Morava v Českých Budějovicích

Popiš výše uvedený obrázek v dobových souvislostech

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Oslavy Vůdcových narozenin v Budějovicích

V den Vůdcových narozenin bylo celé město vyzdobeno vlajkami, které spolu s výzdobou ve výkladních skříních četných obchodů tvořily slavnostní rámec dne. Dopoledne koncertovala na náměstí Adolfa Hitlera hudba říšské branné moci.

Oslavy započaly již v neděli, kdy o 9. hod. dopolední bylo provedeno slavnostní formou za přítomnosti Kreisleitara zařazení deseti-letých hochů a dívek do Jungvolk der H. J. Nato byl Kreisleiter přítomen shromáždění NSKK. Dopolední oslavy byly zakončeny slavnostním představením v Městském divadle, kde byla dávana činohra »Der Fahneide«. — Odpoledne pokračovaly slavnosti holdovací pochodem SA (25 km) a oslavami Vůdcových narozenin v místnostech budějovických skupin NSDAP.

Oslavy pak vyvrcholily shromážděním čtyř místních skupin NSDAP v Městském divadle dne 20. dubna, kde promluvil Kreisleiter Gasthuber. Hudební rámec slavnosti obstaral or-

chestr divadla pod taktovkou kapelníka Häuslera a pěvecký sbor, ve kterém byly zastoupeny všechny složky strany.

V den Vůdcových narozenin, v pondělí 20. dubna, uspořádalo místní společné vedení Národního souručenství v Budějovicích spolu s místním vedením Českého svazu válečníků - Kamarádství ve dvoraně Besedy o 20. hod. večerní projev k 53. narozeninám Vůdce Adolfa Hitlera. Přítomni byli zástupci úřadů, škol, Českého svazu pro spolupráci s Němci, Národního souručenství a Českého svazu válečníků. Projev zahájil vedoucí místního společného vedení NS a vedoucí CSV-Kamarádství Václav Starý, načež krajský tajemník NS Adolf Říha přednesl slavnostní proslov k narozeninám Vůdce Adolfa Hitlera. — Projev zakončil vedoucí V. Starý holdem, při němž všichni přítomní se vztýčenými pravicemi provolali zdar Vůdci.

Jihočeská jednota

CENA 1 Kč

REDAKCE A ADMINISTRACE: BUDĚJOVICE, LAMNOVA TŘÍDA Č. 632.
TELEFON 756

ROČNÍK IV. - ČÍSLO 23.

BUDĚJOVICE 12. ČERVNA 1942

ZA VELKÝM MRTVÝM

ČESKÝ NÁROD V ČELE SE STÁTNÍM
PRESIDENTEM A VLÁDOU
SE ROZLOUČIL.
S // OBERGRUPPENFÜHREREM GEN.
REINHARDEM HEYDRICHEM

Poslední počtu mrtvého hrdiny Říš. Zastupujícího říšského protektora, // Obergruppenführera, generála policie Reinharda Heydricha, přišel v neděli 7. června vzdát na pražský Hrad nejen mnozí z části obyvatel Prahy, ale i celá obyvatelstvo z celého Protektorátu. V nepřetržitých prouděch nastupovaly častupy, které se shromažďovaly na Můstkovském náměstí, Matyášovu branou na čestné nádvoří, pokračovaly po zvonění, aby výtýžnou pravici pozdravily rakvi z tělesným pozdravem Velkého Mrtvého. O 18. hod. započala smutční slavnost, po níž proběhl smutečně vyzdobanou Prahou úlohou laminovanými spáry obřadnictva všech vrstev, slavný souběžný průvod k Hlavovému nádraží.

Právě v okamžiku, kdy se poslední paprsky zapadajícího slunce blýskaly a hrůzy stříbřilých praporek vedl na čestném nádvoří pražského hradu, byla zahájena smuteční slavnost. Státní prezident dr. Hácha a vláda Protektorátu Čechy a Morava zaujali místo před rakví. Odeslání 18. hod. přjel z průvodu Zastupujícího říšského protektora // Obergruppenführera a Generálporuční polní D. Luigeho stál tajemník // Gruppenführera K. H. Frank a s chůzí zemřelého smi říš. vedoucí H. H. H. aby se rozloučil s padlým hrdinou. Po sljenných tónoch smuteční skladby, přednesené sudobou smutnou zřetel // promluvil nad rakví zemřelého Zastupující říšský protektor Generálporuční Dabinger a v prázdném projevu se s ním rozloučil. Zhledotie lidák, politická a národní vlastností zemřelého a jako zásluhy a Velkomáreho a nacionální socialistickou revoluci. Za temného dneho lidové polohi pak říšský vedoucí // Hämmer nádherný výnos na katafalk a pozdravil padlého. Po něm přistoupil k polskému výnosu a k pozdravu státní tajemník K. H. Frank. Násu se zdvihl na nádvoří les pravice, aby za zvuku hymny byla tak prokazana přítomnosti mrtvému hrdinovi poslední počta. K rakvi zemřelého hrdiny se přišel poklonit a doprovodit p Prahu skutečně celá česká národ. Přišli dělníci a rolníci z Čech a Moravy, deputace vládního vojska, ústředí veřejných zaměstnanců, počtavní zaměstnanci, početné delegace organizací kulturních a vědeckých institucí, deputace českých i moravských měst a obcí a všech českých významných spolků.

Foto: Dru

Zdroj: Seznam

Zachovejme a střežme odkaz Heydrichův!

Pohovř o roli Reinharda Heydricha v Protektorátu

Popiš průběh atentátu na Heydricha

Poznámka:

Tento výnos byl uveden ve známost ve středu 27. května v 21 hodin 32 minut rozhlásem.

Ríšský protektor v Čechách a na Moravě
V zastoupení
K. H. FRANK.

Atentát na Zastupujícího říšského protektora

10.000.000 korun odměny za předmětné údaje, které povedou k dopadení pachatele

Dne 27. května 1942 od v 10.30 hodin byl spáchán atentát na Zastupujícího říšského protektora: H Obergruppenführer Heydrich a. Zastupující říšský protektor přijížděl svým autem, sourem z Pannonských březů Kirchnauerovou třídou v místní části Praha-Liběň a právě ešel zabořil do ulice V Bolesovičkách, aby jel dále do města. Tu se postavil vůz v cestu mu, jenž se pokusil vystřelit z automatické pistole na osobu, sedící ve voze. Soustavně hošil druhý muž proti vozu traskavým, která při urážce vybuchla. Po atentátu přehal jeden pachatel Kirchnauerovou třídou a ulici Na Kolínské do ulice Na Zápalí do řeznického obchodu Fraut, Braumera, číslo domu 22. Odtud pak, když byl vypáli několik vystřelů, pokračoval v ústku ulici Na Zápalí k ulici V Holešovičkách, patrně směřem do města. Druhý pachatel uprchl na připraveném velocipedu Kirchnauerovou třídou směrem k místní části Stará Liběň.

Tento pachatel byl muž střední velikosti, štíhlý, měl na sobě tmavé až černé šaty a černý klobouk.

Druhý pachatel, les, který uprchl Kirchnauerovou třídou a ulici Na Kolínské, je popsán takto:

Vysoký 180—182 cm, široký v ramenech, silná postava, plný, okrouhlý, sluncem opálený obličej, široká čísta s ohrnutými rty, tmavé, dozadu zřevané vlasy; stáří od 30—35 let.

Tento muž měl na sobě tmavé až tmavohnědé šaty se světlými pruhy a hnědé střevíce. Pohybová linie při úběhu normál.

Jeden z pachatelů zanechal na místě činu světlé ležavý plášť z halonového hedvábí se světlými krunčlíky. Každý z pachatelů měl temné hnědou akousku, která byla nalezeny na místě činu. V jedné z těchto akousků byla pospěná balonová řepice ležavé barvy z velbloudí srsti, na níž je velká okrouhlá modrořivá značka firmy obchodního domu «Billa» Jabuče. Pachatel, jenž uprchl pěšky, zanechal v blízkosti místa činu dámský velocipeď značky «Moto-Velo J. Keřmar, Teplice», tovární číslo 40.263. Tento dámský velocipeď má černé výpus kola (rády) s 9 mm širokými červenými pruhy, slonovinové červené uadobné vidlice a rám, červená černě lemovaná řídítka, červenohnědé dobře zachovalé převazné sedlo, hnědou tortu na nástroje, černé chránidlo tetěru a změní po-

sluzenou trnavé až světlé starcovou sekrannou síť. Na kole je postřikovaná boštitka a nůžička držákem a 25 cm dlouhou hadici. Na tomto kole sjezdil jedna z akousků, nalezených na místě činu.

Pachatelé ještě čekali delší dobu, snad dokonce několik hodin, na místě činu na Zastupujícího říšského protektora.

A poslánem na výpisknou odměnu 10.000.000 korun, která jest stanovena na údaje z řad obyvatelstva, je povedou k dopadení pachatelů a bude plně vyplacena, se přeskládají tyto otázky:

1. Kdo mále učinil údaje a pachatelů?
2. Kdo pozoroval pachatele na místě činu?
3. Komu patří any bliže popsané věci, obsahují pak kromě čtyři omet popsaný dámský velocipeď, plášť, řepice a akousky?

Tyto výše popsané věci jsou ode dneška, od 8. hodiny, vystaveny ve výkladní skříní obchodu s obuví Bafa, Praha II., Václavské náměstí 6.

Kdo by mohl podati šádané informace, ale nesdělí je z vlastní vůle policii, bude ve smyslu vyhlášením: zařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě a vyhlášení občanského výjimečného stavu ze dne 27. května 1942 se považovat za zadržen. Všem osobám se zaručuje, že jejich údaje na příni budou poskydný za přísné důvěry. Kromě toho je povinností všech majitelů domů, majitelů byti a majitelů hotelů atd., počínaje dnem 28. května 1942, všechny policejné dosad nepřiblížené osoby v celém Protektorátě přiblížit a poskytnout na tuto vyhlášku příslušným policejním přiblížovacím úřadům. Provozní proti tomuto nařízení se trestá smrtí.

Sdělení přijímá tajna státní policie, hlavní úřadovnu státní policie Praha (Staatspolizeidirektion Prag) v Praze II., Brevlovská ulice č. 26, č. s. telefonní 30041, jakou i každý jiný německý nebo protektorátní policejní úřad, a to ústně nebo telefonicky.

Výše vedoucí H a policie
u říšského protektora v Čechách
a na Moravě
podpis: K. H. Frank.

ch
va
cké

Popis pachatelů atentátu na Zastupujícího říšského protektora

K tragickému únosu na Zastupujícího říšského protektora dne 22. května 1942 došlo v 10.30 hodin v ulici Na Příkopě. Únos provedli čtyři pachatelé. Oběť byla zraněna a zavražděna. Únos provedli čtyři pachatelé. Oběť byla zraněna a zavražděna. Únos provedli čtyři pachatelé. Oběť byla zraněna a zavražděna.

...vážná kůže, do šedého odstínu, ...
...obličej byl ...
...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

b) oblek akčovní z levné kůže a kšukem ...
...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

Obilje jednoty
Cestovač (4)
CTK

Obilje jednoty, jezdí po ulicích ...
...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

1. Kdo má pachatele anebo kdo zná osoby, ...
...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

2. Kdo má pachatele anebo kdo zná osoby, ...
...výška ...
...váha ...
...barva ...
...stavba ...

Des Kindes Heimat

1931

Verlag L. Schwann, Düsseldorf

Auch auf dem Wege hinter der Schule ist viel
Dinge, aber da wird nur gespielt, aber
Kornen und Diller und die Trüme, aber
ist Winkpusten. Alle die Trüme, aber
wenn die Trüme, aber
Schlurp, Trüme, aber
Körner hatte es kommen, aber ein großes
Motorrad herausausste, aber hat rasch zur
Seite, aber beinahe wäre es zu spät gewesen.

Pracovní list: I. světová válka, rok 1914

- Do roku 1939 označována jako Velká válka nebo Světová válka

Počáteční fáze války: rok 1914

1) Západní fronta:

- **Německo** vtrhlo v srpnu 1914 neočekávaně rychle do neutrální Belgie (její statečný odpor, ničení vlastních železnic, mostů), aby následně obsadilo Paříž a tím porazilo Francii: plán tzv. bleskové války (Blitzkrieg, stejnou taktiku zvolili Němci i ve II. světové válce)
 - Západní fronta se stala ihned od počátku rozhodujícím bojištěm pro celou válku (přečíst román E. M. Remarque: Na západní frontě klid., i zfilmováno)
 - Francouzi Němce na svém území statečně zastavili a válka se změnila v zákopovou (výzbroj fr. armády v I. fázi naprosto nedostatečná oproti německé: červené kalhoty uniforem, žádné helmy, pušky s bodáky x německé kulomety, později plamenomety, chemické zbraně, nálety vzducholodí Zeppelin apod.)
 - **Zákopová válka:** strašné útrapy vojáků na obou stranách: překážky z ostnatých drátů, obrovské lidské oběti, krysy, bahno, v těchto podmínkách celé měsíce, ani jedna ze stran neměla sílu na zvrát ve válce, snaha podkopat se pod nepřátelské zákopy a vyhodit je do povětří, 1. průzkumné lety nad nepřátelskými liniemi a jejich fotografování, případně ruční shazování bomb
- 2) **Východní fronta:** Oproti německým předpokladům vstoupilo Rusko do války dříve, než Němci čekali = nutnost tříštit své vojenské síly a začít bojovat kromě západní i na východní frontě proti ruské armádě (velmi početná, ovšem špatně vyzbrojená)
- 3) **Balkánská fronta:** Rakousko-Uhersko si nedokázalo vojensky poradit se Srbskem. Sice dobylo 2. prosince 1914 Bělehrad, ale po srbské protiofenzívě byla rakousko-uherská armáda hned další den vytlačena až za hranice Srbska

Milá matko, překročili jsme les Vaux Chapitre. Je to hrůza, jeden trychtýř vedle druhého, v každém leželi tři nebo čtyři mrtví, Francouzi i Němci, jeden přes druhého. Jsou tady mrtví z října, pod nimi ti, co zemřeli v červnu, a pak už jen holé kostry těch březnových. Někteří ještě vypadají, jako by spali, modré a šedé uniformy jsou dnes nazelenalé. Nacházíme kusy těl, jsou téměř jako stromy, které tady nemají ani koruny, ani větve. Střely je roztrhaly až ke kořenům. Je tady pusto a ticho. Obrovský hřbitov lidí. Přeskakujeme mrtvé, bojíme se jich. Zítra jdeme do útoku. Modli se za mne.

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Pracovní list: I. světová válka, rok 1914

- Do roku 1939 označována jako Velká válka nebo Světová válka

Počáteční fáze války: rok 1914

1) Západní fronta:

- **Německo** vtrhlo v 1914 neočekávaně rychle do neutrální (její statečný odpor, ničení vlastních železnic, mostů), aby následně obsadilo a tím porazilo: plán tzv. války (.....krieg, stejnou taktiku zvolili Němci i ve II. světové válce)
 - Západní fronta se stala ihned od počátku rozhodujícím bojištěm pro celou válku (přečíst román E. M. Remarque: Na západní frontě klid., i zfilmováno)
 - Francouzi Němce na svém území statečně zastavili a válka se změnila v(výzbroj fr. armády v I. fázi naprosto nedostatečná oproti německé: kalhoty uniforem, žádné helmy, pušky s x německé, později plamenomety, chemické zbraně, náletyZeppelin apod.)
 - **Zákopová válka:** strašné útrapy vojáků na obou stranách: překážky z ostnatých drátů, obrovské lidské oběti, krysy, bahno, v těchto podmínkách celé měsíce, ani jedna ze stran neměla sílu na zvrát ve válce, snahanepřátelské zákopy a vyhodit je do povětří, 1. průzkumné lety nad nepřátelskými liniemi a jejich fotografování, případně ruční shazování bomb
- 2) **Východní fronta:** Oproti německým předpokladům vstoupilo Rusko do války dříve, než Němci čekali = nutnost tříštit své vojenské síly a začít bojovat kromě západní i na východní frontě proti ruské armádě (velmi početná, ovšem)
- 3) **Balkánská fronta:** Rakousko-Uhersko vojensky poradit se Srbskem. Sice dobylo 2. prosince ale po srbské protiofenzívě byla rakousko-uherská armáda hned další den vytlačena až za hranice Srbska

Milá matko, překročili jsme les Vaux Chapitre. Je to hrůza, jeden trychtýř vedle druhého, v každém leželi tři nebo čtyři mrtví, Francouzi i Němci, jeden přes druhého. Jsou tady mrtví z října, pod nimi ti, co zemřeli v červnu, a pak už jen holé kostry těch březnových. Někteří ještě vypadají, jako by spali, modré a šedé uniformy jsou dnes nazelenalé. Nacházíme kusy těl, jsou téměř jako stromy, které tady nemají ani koruny, ani větve. Střely je roztrhaly až ke kořenům. Je tady pusto a ticho. Obrovský hřbitov lidí. Přeskakujeme mrtvé, bojíme se jich. Zítra jdeme do útoku. Modli se za mne.

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Pracovní list: I. světová válka - ÚVOD

- Přelom 19. a 20. století: zhoršení vztahů mezi evropskými státy
- 1908: Rakousko-Uhersko anektovalo (připojilo) Bosnu a Hercegovinu – velká nevole v sousedním Srbsku, které si rovněž n Bosnu a Hercegovinu dělalo nároky
- Sblížení Německa a Rakouska-Uherska. K nim se připojila Itálie: vznik tzv. **TROJSPOLKU**
- **Francie** se nechtěla smířit se ztrátou Alsaska a Lotrinska v prusko-francouzské válce, napětí s Německem.
- **Anglie**: znepokojena velkým vyzbrojováním Německa, tzn. sblížení s Francií. Francie, Anglie, Rusko: vytvořili jako protiváhu Trojspolku tzv. **TROJDOHODU**
- Obě seskupení začala ještě více zbrojit
- Spory mezi TROJDOHODOU A TROJSPOLKEM byly tak velké, že se pouze čekalo na záminku k válce
- 28.6. 1914 atentát na rakousko – uherského následníka trůnu FRANTIŠKA FERDINANDA d'ESTE v Sarajevu, hl. městě Bosny a Hercegoviny
- Atentátník GAVRILO PRINCIP pocházel ze Srbska – R. – U. vyhlásilo 28.7. 1914 Srbsku válku
- Krátce nato vyhlásilo Německo válku Francii a Rusku
- 1917 vstoupily do války také USA: německé ponorky potápěly americké obchodní lodě
- Němci potopili i britský parník Lusitanie – 1512 lidí zahynulo
- Ve válce přes 30 států (Evropa, Afrika, Tichomoří)
- **Sarajevský atentát:**
- Záminkou k válce atentát na rakousko – uherského následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku Žofii (roz. Chotkovou - z českého šlechtického rodu) 28.6. 1914, hl. městě Bosny a Hercegoviny. Oba atentátu podlehl
- 17 (někdy uváděno 19) letý srbský student Gavrilo Princip
- Odsouzen na 20 let, zemřel ve vězení v Terezíně
- 28. 7. 1914 vyhlásili Rakousko-Uhersko válku Srbsku
- **3 fronty:**
- **Západní: původně Němci chtěli vyhrát tzv. „bleskovou válkou“ – rychlý postup přes Belgie do Paříže.** nejtěžší boje ve Francii: tzv. zákopová válka, nejtěžší boje o fr. pevnost Verdun, padlo zde přes 700 000 vojáků (označována jako „verdunský mlýnek na maso“)
- **Východní:** Ruská armáda početná, ale velmi špatně vyzbrojená
- Jižní: Srbsko, později italská fronta

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

- **Moderní vojenská technika:**
- 1. nasazení tanků - Britové
- Jedovatý plyn („*yperit*“) – Němci
- 1. ponorky – Němci., potápěli vojenské i obchodní lodě
- 1. vzducholodě – Němci (k bombardování)
- Nejv. dělo: Němci – tzv. Tlustá Berta

Pracovní list, I. světová válka - ÚVOD

- Přelom 19. a 20. století: mezi evropskými státy
 - 1908: Rakousko-Uhersko anektovalo (=.....) Bosnu a Hercegovinu – velká nevole v sousedním, které si rovněž n Bosnu a Hercegovinu dělalo nároky
 - Sblížení a Rakouska-Uherska. K nim se připojila Itálie: vznik tzv. **TROJ**.....
 - **Francie** se nechtěla smířit se ztrátou Alsaska a v prusko-francouzské válce, napětí s Německem.
 - **Anglie**: znepokojena velkým vyzbrojováním Německa, tzn. sblížení s Francií. Francie, Anglie, vytvořili jako protiváhu Trojspolku tzv. **TROJ**.....
 - Obě seskupení začala ještě více zbrojit
 - Spory mezi TROJDOHODOU A TROJSPOLKEM byly tak velké, že se pouze čekalo na záminku k válce
 -1914 atentát na rakousko – uherského následníka trůnu FRANTIŠKA d'ESTE v, hl. městě Bosny a Hercegoviny
 - AtentátníkPRINCIP pocházel ze Srbska
 - R. – U. vyhlásilo1914 Srbsku válku
 - Krátce nato vyhlásilo Německo válku Francii a Rusku
 - vstoupily do války také USA: německé ponorky potápěly americké obchodní lodě
 - Němci potopili i britský parník Lusitanie – 1512 lidí zahynulo
 - Ve válce přes 30 států (Evropa, Afrika, Tichomoří)
 - **Sarajevský atentát:**
 - Záminkou k válce atentát na rakousko – uherského následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku Žofii (roz. - z českého šlechtického rodu) 28.6. 1914, hl. městě Bosny a Hercegoviny. Oba atentátu podleli
 - 17 (někdy uváděno 19) letý srbský student Gavrilo Princip
 - Odsouzen na 20 let, zemřel ve vězení v
- 3 fronty:**
- **Západní: původně Němci chtěli vyhrát tzv. „..... válkou“ – rychlý postup přes Belgii do Paříže.** nejtěžší boje ve Francii: tzv. válka, nejtěžší boje o fr. pevnost Verdun, padlo zde přes 700 000 vojáků (označována jako „verdunský mlýnek na maso“)
 - **Východní:** Ruská armáda početná, ale
 - **Jižní:** Srbsko, později italská fronta

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

- **Moderní vojenská technika:**
- 1. nasazení tanků
- Jedovatý plyn („yperit“)
- 1. ponorky:, potápěli vojenské i obchodní lodě
- 1. vzducholodě:(k bombardování)
- Nejv. dělo: – tzv. Tlustá Berta

Pracovní list: Život na venkově v 18. – 19. století

Život vesnice

- Na správě obce se podíleli především sedláci, v čele **rychtář** – nejbohatší sedlák, rychtář byl prostředníkem mezi obcí a vrchností
- Po nich **chalupníci** (měli dům a malé pozemky), na posledním místě **vesnická chudina**: čeledíni a děvečky, dále **podruzi** (žili v podnájmu na statku, často to byli sourozenci sedláků)., dále žili v obci ponocný, učitel a především obecní pastýř. Většina obyvatel vesnic byli poddaní, žili zde ale i lidé osobně svobodní: zchudlí rytíři, mlynáři
- Zprávy ze světa nosili: potulní hudebníci, vandrovní tovaryši, obchodníci apod.
- Ženy se veřejného života neúčastnily, stejně tak bezzemci, čeledíni, výměnkáři

Poddanský statek

- Někdy byl celý dům omazán hlínou a obílen (tzv. v kožichu)
- Na střeších dřevěné šindele
- V českých zemích byl nejběžnější statek s dvorem ze tří stran
- U každého statku byl výměnek: komůrka nebo samost. domek, kde žili staří rodiče hospodáře
- Mladý hospodář, většinou nejst. syn musel vyplatit podíl majetku mladším bratřím, dát věno neprovdaným sestrám
- Prádlo se pralo pomocí dřevěné plácačky, poté sušilo a bělilo na trávě

Vesnická domácnost

- O všem rozhodoval hospodář
- Zařízení světnice: v rohu u dveří stála pec
- Podlaha z dusané hlíny
- Nad stolem Poutní skříňka: zde různé cennosti, knihy, památky z poutí, nad ní kříž nebo sv. obrázek, říkalo se mu tzv. svatý kout
- Selská strava: základem chléb, polévky, kaše, kroupy
- Sladilo se medem nebo povidly, z ovoce se sušily křížaly, velký význam mělo naložené zelí

Hospodaření na velkostatku

- V baroku se prosadily tzv. **velkostatky**
- Patřil sem pozemkový majetek s lesy, pastvinami, rybníky
- Panské pivovary: nevýnosnější souč. velkostatků, přinášely až polovinu celk. zisku panství
- Šafář: byl zodpovědný za hospodaření panského dvora

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Poddanství a člověčenství:

- Každý dvůr vedl šafář, měl zde 7 – 11 poddaných
- Prac. doba: v létě: 4h ráno až 20h večer
- V zimě: 8ráno – 18 večer
- Robota: každý poddaný povinen podle zákona 3 dny v týdnu a v době sklizně, senoseče apod. neomezeně
- Robota byla nejčastěji v úkonech (práce na panském), v naturáliích (odvody plátna, vajec apod.)
- 1680: pobyt císaře Leopolda I., podnět k největšímu poddanskému povstání
- Císařův následný robotní patent pouze potvrdil práva vrchnosti

V kovárně

- Kovářství snad nejdůl. řemeslem, nejen v barokní době
- U ohniště umístěn měch (dmychadlo)
- Kováři: léčili i zvířata, trhali zuby
- Znakem kovárny podkova

Pracovní list: Život na venkově v 18. – 19. století

Život vesnice

- Na správě obce se podíleli především sedláci, v čele – nejbohatší sedlák, rychtář byl prostředníkem mezi obcí a vrchností
- Po nich (měli dům a malé pozemky), na posledním místě **vesnická**: čeledíní a děvečky, dále (žili v podnájmu na statku, často to byli sourozenci sedláků), dále žili v obci ponocný, učitel a především obecní Většina obyvatel vesnic byli poddaní, žili zde ale i lidé osobně svobodní: zchudlí rytíři,
- Zprávy ze světa nosili: potulní, vandrovní tovaryši, obchodníci apod.
- Ženy se veřejného života, stejně tak bezzemci, čeledíní, výměnkáři

Poddanský statek

- Někdy byl celý dům omazán hlínou a obílen (tzv. v kožichu)
- Na střeších dřevěné
- V českých zemích byl nejběžnější statek s dvorem ze stran
- U každého statku byl tzv.: komůrka nebo samost. domek, kde žili staří rodiče hospodáře
- Mladý hospodář, většinou nejst. syn musel vyplatit podíl majetku mladším bratřím, dát neprovdaným sestrám
- Prádlo se pralo pomocí dřevěné plácačky, poté sušilo ana trávě

Vesnická domácnost

- O všem rozhodoval
- Zařízení světnice: v rohu u dveří stála
- Podlaha z
- Nad stolemskříňka: zde různé cennosti, knihy, památky z poutí, nad ní kříž nebo sv. obrázek, *říkalo se mu tzv.*
- Selská strava: základem
- Sladilo se medem nebo povidly, z ovoce se sušily, velký význam mělo naložené

Hospodaření na velkostatku

- V baroku se prosadily tzv.
- Patřil sem pozemkový majetek s lesy, pastvinami, rybníky
- Panské pivovary: nevýnosnější souč. velkostatků, přinášely až celk. zisku panství
- Šafář: byl zodpovědný za hospodaření panského dvora

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Poddanství a člověčenství:

- Každý dvůr vedl šafář, měl zde 7 – 11 poddaných
- Prac. doba: v létě: h ráno až h večer
- V zimě: 8 ráno – 18 večer
- Roboty: každý poddaný povinen podle zákona dny v týdnu a v době sklizně, senoseče apod. neomezeně
- Roboty byla nejčastěji v úkonech (práce na panském), v (odvody plátna, vajec apod.)
- 1680: pobyt císaře v Čechách, podnět k největšímu poddanskému povstání
- Císařův následný robotní patent pouze potvrdil práva vrchnosti
- Další povstání: 1692 – 1695

V kovárně

- Kovářství snad nejdůl. řemeslem, nejen v barokní době
- U ohniště umístěn (dmychadlo)
- Kováři: léčili i zvířata, trhali zuby
- Znakem kovárny

Pracovní list: Život na venkově v 18. – 19. století, II. část (školy, poutě, lidé v nouzi)

Poutí a procesí

- Putovali k bližším místům, kde se zjevila Manna Maria: k zázračné soše, studánce., zázračná voda
- U potních míst žilo mnoho poustevníků
- **Světcí baroka:**
- Panna Maria: tzv. mariánský kult
- Jan Nepomucký: 1729 prohlášen za svatého, ochránce před povodněmi, suchem apod.

Vzdělanost a školy

- Barokní školy:
- **Nižší:** - v některých větších obcích, 7-12 let, číst, psát, počítat + zpěv a náboženská výchova
- Učilo se na vesnicích v bytě kantora, v obecní budově nebo na faře
- **Gymnázia:** jen pro chlapce, vedli je církevní řády: jezuité, piaristé, premonstráti, výuka v latině
- V bohatých rodinách výuka domácích učitelů – preceptorů
- Chlapci pokračovali z gymnázií na vysokých školách
- Jezuita **Bohuslav Balbín** (1621 – 1688): napsal: Rozmanitosti z historie Království českého a především Rozprava na obranu
-

Člověk v nouzi

- Za nejúčinnější podpůrný prostředek byla považována modlitba
- Zkušenosti hlavně z vlastních pacientů (z knih velice málo)
- Častý způsob léčby: pouštění žilou nebo přikládání pijavic
- Chirurgické zákroky prováděli také lazebníci (holiči)
- Na vesnici léčili také kováři a různé kořenářky
- Dezinfekční prostředky: kouř z jalovce, omývání octem
- Octem napuštěny i masky lékařů, ošetřujícího personálu a hrobníků
- Vysoká úmrtnost: průměrný věk pouze kol. 23 let
- Asi 1/3 živě narozených dětí se nedožila 1. roku a téměř další třetina dospělého věku
- Lékárna byla zvaná apatyka, byla též drogerií a parfumerií dohromady

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Oděv baroka

- Vdané měštky či vesničanky: čepce, prostovlasé směly chodit jen svobodné dívky
- Ženy: snaha o módní štíhlý pás: stahování tzv. korzetem=látky vystužené rybími kosticemi se šněrováním, bylo to velmi nezdravé

- Dále krátký kabátek, tzv. pelerínu nebo dlouhý kabát či kožich
- Oblíbené barvy: tmavočervená, tmavomodrá., tmavé odstíny zelené
- Pánská móda: odstíny hnědé a zelené
- Módní byly dlouhé vlasy
- Vzorem pro módu byla Francie

Lidé na cestách

- Formani: obstarávali většinu nákladní i osobní dopravy
- Vedle zboží přepravovali i poštu a peníze. Důvěra v ně byla velká a nikdy ji nezklamali
- Poštu dopravovaly i speciální poštovní vozy
- Vozy byly vypravovány obvykle 2 týdně
- Šlechta: nádherné kočáry, obvykle 3 páry koní
- Vandrovní tovaryši: pěšky
- Potulní písaři: pomáhali lidem sepisovat různá podání úřadům
- Hadráři: kupovali po městech a vsích staré hadry jako surovinu pro výrobu papíru
- Žebráci a tuláci: i v tlupách po kraji
- Potulní umělci

Pracovní list: Život na venkově v 18. – 19. století, II. část (školy, poutě, lidé v nouzi)

Pouti a procesí

- Putovali k bližším místům, kde se zjevila: k zázračné soše, studánce., zázračná voda
- U potních míst žilo mnoho
- **Světcí baroka:**
- Panna Maria: tzv. mariánský
- Jan: 1729 prohlášen za svatého, ochránce před povodněmi, suchem apod.

Vzdělanost a školy

- Barokní školy:
- **Nižší:** - v některých větších obcích, 7-12 let,, + zpěv a náboženská výchova
- Učilo se na vesnicích v bytě kantora, v obecní budově nebo na faře
- **Gymnázia:** jen pro, vedli je církevní řády: jezuité, piaristé, výuka v
- V bohatých rodinách výuka domácích učitelů –
- Chlapci pokračovali z gymnázií na vysokých školách:

Člověk v nouzi

- Za nejúčinnější podpůrný prostředek byla považována
- Zkušenosti hlavně z vlastních(z knih velice málo)
- Častý způsob léčby: pouštění žilou nebo přikládání
- Chirurgické zákroky prováděli také lazebníci (.....)
- Na vesnici léčili takéa různé kořenářky
- Dezinfekční prostředky: kouř z jalovce, omývání
- Octem napuštěny i masky lékařů, ošetřujícího personálu a hrobníků
- Vysoká úmrtnost: průměrný věk pouze kol. 23 let
- Asi 1/3 živě narozených dětí se nedožila 1. roku a téměř další třetina dospělého věku
- Lékárna byla zvaná, byla též drogerií a parfumerií dohromady

Tento projekt získal finanční prostředky od Evropské unie.

Oděv:

- Vdané měštky či vesničanky: čepce, prostovlasé směly chodit jendívky
- Ženy: snaha o módní štíhlý pás: stahování tzv.=látky vystužené rybími kosticemi se šněrováním, bylo to velmi nezdravé
- Dále krátký kabátek, tzv. pelerínu nebo dlouhý kabát či kožich
- Oblíbené barvy: tmavočervená, tmavomodrá., tmavé odstíny zelené
- Pánská móda: odstíny hnědé a zelené
- Módní byly dlouhé vlasy
- Vzorem pro módu byla

Lidé na cestách

- Formani: obstarávali většinu nákladní i osobní dopravy
- Vedle zboží přepravovali i poštu a peníze. Důvěra v ně byla velká a nikdy ji nezklamali
- Poštu dopravovaly i speciální poštovní vozy
- Vozy byly vypravovány obvykle 2 týdne
- Šlechta: nádherné kočáry, obvykle 3 páry koní
- Vandrovní tovaryši: pěšky
- Potulní písaři: pomáhali lidem sepisovat různá podání úřadům
- Hadráři: kupovali po městech a vsích staré hadry jako surovinu pro výrobu papíru
- Žebráci a tuláci: i v tlupách po kraji
- Potulní umělci